

**PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO
DLA BRANŻOWEJ SZKOŁY II STOPNIA
dla uczniów będących absolwentami ośmioletniej szkoły podstawowej**

Język mniejszości narodowej lub etnicznej

Podstawa programowa umożliwia rozwój młodzieży należącej do mniejszości narodowej lub etnicznej na wielu płaszczyznach: w zakresie świadomości i tożsamości narodowej lub etnicznej, integracji kulturowej i komunikacji językowej. Przewiduje ona aktywne uczestnictwo uczniów w życiu środowiska lokalnego i kulturze narodowej lub etnicznej.

Zadaniem nauczyciela jest motywowanie ucznia do poznawania literatury narodowej lub etnicznej oraz innych tekstów kultury, w tym również kultury regionalnej.

Jednym z najważniejszych zadań nauczyciela jest rozwijanie w uczniach postaw ciekawości, otwartości na otaczający świat i poszanowania kultury własnego narodu lub grupy etnicznej, jak również kultury polskiej i europejskiej.

Podstawa programowa dzieli wymagania na ogólne i szczegółowe. Do wymagań ogólnych należą: świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego, kształcenie językowe, kształcenie literackie i kulturowe, tworzenie wypowiedzi.

Jest to kompleksowe ujęcie nadrzędnych celów kształcenia, które informują, jak rozumieć podporządkowane im wymagania szczegółowe, które odwołują się do konkretnych umiejętności oraz ściśle określonych wiadomości. Spełnianie wymagań szczegółowych służy osiągnięciu wymagań ogólnych.

Język regionalny – język kaszubski

Celem edukacji kaszubskiej jest kształtowanie i rozwój językowej, kulturowej i tożsamościowej świadomości młodego człowieka w jego relacjach z regionem, państwem, Europą i światem. Istotnym zadaniem jest rozwijanie w uczniach ciekawości, otwartości i szacunku dla innych kultur.

Podstawa programowa umożliwia rozwój młodzieży na wielu płaszczyznach: w zakresie świadomości i tożsamości regionalnej, języka i kultury. Przewiduje ona znaczne poszerzenie wiedzy o regionie i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Zadaniem nauczyciela jest motywowanie ucznia do poznawania literatury regionalnej i innych tekstów kultury, zdobywania wiedzy o regionie oraz rozwijania sprawności językowych. Dla osiągnięcia celów ważna jest współpraca ze środowiskiem lokalnym.

JĘZYK MNIEJSZOŚCI NARODOWEJ LUB ETNICZNEJ

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.
  1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej.
  2. Poglębianie znajomości historii narodowej lub etnicznej.
  3. Poglębianie wiedzy z zakresu kultury narodowej lub etnicznej.
  4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
- II. Kształcenie językowe.
  1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.
  2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.
  3. Poznawanie pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.
  4. Zdobycie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu gramatyki.
  5. Poglębianie umiejętności porozumiewania się (słuchania, mówienia, czytania i pisanie) w sytuacjach prywatnych i publicznych, w tym z osobami z trudnościami w komunikowaniu się.
  6. Poglębianie umiejętności poprawnego mówienia i pisanie zgodnego z zasadami poprawności językowej.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
  1. Poglębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem właściwej terminologii.
  2. Rozumienie zależności między wydarzeniami historycznymi a literaturą i kulturą.
  3. Poglębianie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym, etnicznym i uniwersalnym.
  4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w kulturze.
- IV. Tworzenie wypowiedzi.
  1. Rozwijanie i pogłębianie umiejętności wypowiadania się w różnych formach.
  2. Doskonalenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów.
  3. Doskonalenie umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnych.
  4. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.

5. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji, również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Uczeń:

- 1) analizuje różne wzorce postaw społecznych, narodowych, obywatelskich, obyczajowych, kulturowych, moralnych, religijnych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość;
- 2) rozumie tematy, motywy i toposy charakterystyczne dla literatury narodowej lub etnicznej;
- 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych;
- 4) wykazuje korzyści wynikające z wzajemnego przenikania się kultur.

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka. Uczeń:

- 1) odmienia części mowy;
- 2) wskazuje funkcje składniowe wyrazów użytych w zdaniu;
- 3) analizuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, rozpoznaje równoważniki zdań;
- 4) wskazuje różnice między nieodmiennymi częściami mowy;
- 5) rozpoznaje znaczenie akcentu wyrazowego.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;
- 2) rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenia w tekście;
- 3) dostrzega zróżnicowanie słownictwa – rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy i neologizmy, eufemizmy i wulgaryzmy);
- 4) rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, rozumie ich funkcję w tekście;
- 5) rozpoznaje różne odmiany języka, np. potoczny, **gwarowy**, literacki, **dialekt**.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego;
- 2) świadomie korzysta z zasobów internetu, w tym multimedialnych, np. bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych twórców; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich wartość, przestrzega praw autorskich;
- 3) stosuje ucziwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;

- 4) rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu;
  - 5) stosuje zasady etyki i etykiety językowej, wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji z rozmówcą;
  - ~~6) rozumie pojęcie aktu komunikacji językowej i wskazuje jego składowe; dostrzega i omawia współczesne zmiany modelu komunikacji językowej (np. różnice między tradycyjną komunikacją ustną lub pisaną a komunikacją przez internet);~~
  - 7) rozumie konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla środków elektronicznych (takich jak SMS, e-mail, czat);
  - 8) rozróżnia pojęcia błędu językowego i innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi;
  - 9) czerpie dodatkowe informacje z przypisu.
4. Odbiór przekazu językowego. Uczeń:
- 1) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, ~~reportaż~~); popularnonaukowych, prasowych (wiadomość, komentarz), również tych umieszczonych w internecie, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte;
  - 2) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia);
  - 3) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście;
  - 4) rozpoznaje wypowiedź o charakterze informacyjnym, ekspresywnym i impresywnym;
  - 5) rozpoznaje manipulację językową;
  - 6) odróżnia opinię od faktu;
  - 7) rozpoznaje gatunki publicystyczne, prasowe, radiowe i telewizyjne.
5. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:
- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym;
  - 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych.

III. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Uczeń:
  - 1) rozpoznaje podstawowe motywy (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi itp.) oraz ich funkcje w utworze;
  - 2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, biograficzny;
  - 3) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne;
  - 4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, ~~groteska~~;
  - 5) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto).
2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
  - 1) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;

- 2) dostrzega specyfikę przekazów audiowizualnych (przedstawień teatralnych, filmów, programów informacyjnych, programów rozrywkowych).

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie. Uczeń:

- 1) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);
- 2) publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (w tym także tempo mowy i donośność, poprawny akcent wyrazowy oraz poprawną intonację zdania);
- 3) przygotowuje wypowiedź (analizuje temat, dostosowuje do niego formę wypowiedzi, sporządza plan wypowiedzi);
- 4) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.

2. Pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy dłuższy tekst pisany (podanie, rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub jego fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej, w tym celu posługuje się również technologią informacyjno-komunikacyjną;
- 2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);
- 3) przygotowuje wypowiedź (analizuje temat, dostosowuje do niego formę wypowiedzi, sporządza plan wypowiedzi);
- 4) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- 5) wykonuje różne działania na tekście cudzym (np. streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje, sporządza przypisy).

Warunki i sposób realizacji

Szkoła ponadpodstawowa to czas wchodzenia młodego człowieka w dorosłe życie, pogłębiania poczucia własnej świadomości narodowej lub etnicznej, poznawania kultury, doskonalenia umiejętności komunikacyjnych, myślenia konkretnego i abstrakcyjnego. To również okres intensywnego rozwoju osobowości ucznia zarówno pod względem intelektualnym, jak i emocjonalnym, jego zainteresowań, wyznaczania sobie celów, do których dąży. Na tym etapie edukacji uczeń tworzy fundamenty swojego światopoglądu, kształtuje hierarchię wartości, samodzielnie analizuje i porządkuje rzeczywistość. Staje się świadomym odbiorcą kultury, potrafi dostrzegać i rozumieć wartości narodowe lub etniczne oraz uniwersalne.

Zadaniem nauczyciela języka mniejszości narodowej lub etnicznej jest przede wszystkim:

- 1) rozwijanie motywacji do poznawania języka, kultury, tradycji;
- 2) pogłębianie poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej, szacunku do kultury i tradycji;
- 3) zapoznanie z najważniejszymi tendencjami w kulturze współczesnej mniejszości narodowej lub etnicznej;
- 4) kształtowanie postawy otwartości wobec innych kultur i szacunku dla ich dorobku;
- 5) pogłębianie umiejętności sprawnego posługiwania się językiem mniejszości narodowej lub etnicznej w różnych sytuacjach komunikacyjnych z zachowaniem norm kultury, etyki i etyki językowej;
- 6) pogłębianie umiejętności posługiwania się różnymi gatunkami wypowiedzi ustnych i pisemnych, które są niezbędne w edukacji szkolnej oraz w różnych sytuacjach życiowych;
- 7) inspirowanie ucznia do samodzielnego poszukiwania źródeł wiedzy, również z wykorzystaniem środowiska wirtualnego, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa w sieci.

Nauczyciel w szkole ponadpodstawowej odwołuje się do wiedzy i umiejętności, które uczeń nabył na wcześniejszych etapach edukacyjnych. Wprowadza go w świat kultury wysokiej, uczy świadomego, krytycznego odbioru tekstów kultury. Zwraca uwagę na specyfikę życia mniejszości narodowej lub etnicznej. Stwarza warunki do samodzielnego rozwoju intelektualnego oraz inspiruje do pogłębiania wiedzy. W tym celu stosuje wybrane metody wspierające rozwój ucznia jak metodę projektu, polegającą na szerokiej współpracy pomiędzy uczniami.

JĘZYK REGIONALNY – JĘZYK KASZUBSKI

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Świadomość własnego dziedzictwa regionalnego.

1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości regionalnej.
2. Pogłębianie znajomości literatury, języka, historii i kultury regionu.
3. Przygotowanie do świadomego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

II. Kształcenie językowe

1. Kształcenie umiejętności posługiwania się leksykalnymi zasobami języka.
2. Świadome wykorzystanie języka regionalnego do wzmacniania poczucia tożsamości i uczestnictwa w życiu wspólnoty regionalnej.
3. Pogłębianie wiedzy na temat zagadnień z zakresu nauki o języku.
4. Wzbogacanie umiejętności komunikacyjnych, wykorzystywanie języka kaszubskiego w różnych sytuacjach.

5. Stosowanie szeroko pojętej indywidualizacji nauczania w wyrównywaniu kompetencji językowych uczniów.
6. Wyrabianie szacunku do lokalnych odmian języka regionalnego.

III. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Poznawanie i poszerzanie zakresu znajomości literatury kaszubskiej.
2. Kształcenie umiejętności analizy i interpretacji dzieł literackich i innych tekstów kultury.
3. Kształtowanie umiejętności świadomego uczestniczenia w kulturze: regionalnej, polskiej, europejskiej i światowej.
4. Kształcenie szacunku dla kultury własnej i innych.
5. Rozwijanie zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i rozwijanie potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych.

IV. Tworzenie wypowiedzi

1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w języku kaszubskim w różnych formach wypowiedzi ustnych i pisemnych.
2. Szerokie wykorzystywanie kompetencji językowych w różnych sytuacjach.
3. Doskonalenie umiejętności wyrażania własnych sądów, poglądów i opinii.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Świadomość własnego dziedzictwa regionalnego. Świadomość regionalna. Uczeń:

- 1) analizuje różne wzorce postaw i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość;
- 2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury kaszubskiej;
- 3) rozumie kontekst kulturowy poznawanych utworów literackich;
- 4) dostrzega korzyści wynikające z wzajemnego przenikania się kultur;
- ~~5) dostrzega wartości tkwiące w szeroko pojętym nazewnictwie regionalnym.~~

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka. Uczeń:

- 1) wykazuje się wiedzą z zakresu fonetyki, fleksji, słowotwórstwa i składni;
- 2) odnosi się z szacunkiem do lokalnych odmian języka regionalnego;
- 3) stosuje w tekście zasady ortografii i interpunkcji.

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 1) wie, że język jest systemem znaków, a komunikacja odbywa się na poziomie werbalnym i niewerbalnym;
- 2) rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenia w tekście;
- 3) dostrzega wpływ leksyki na tworzenie różnych odmian języka.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) stosuje poprawne formy wyrazów w komunikowaniu się za pomocą środków elektronicznych;

- 2) rozróżnia pojęcia błędu językowego i innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi.
4. Odbiór przekazu językowego. Uczeń:
  - 1) rozpoznaje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu;
  - 2) odczytuje sens tekstu (np. znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań porządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości;
  - 3) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych, popularnonaukowych, prasowych.

III. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Uczeń:
  - 1) rozpoznaje rodzaje i gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy;
  - 2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego;
  - 3) rozpoznaje podstawowe motywy i toposy (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi, wędrówki, inne) oraz ich funkcje w utworze;
  - 4) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto);
  - 5) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.
2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
  - 1) interpretuje dzieła sztuki;
  - 2) określa wartości poznawanych tekstów kultury.

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie. Uczeń:
  - 1) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki;
  - 2) wypowiada się na tematy poruszane w toku edukacji;
  - 3) publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź.
2. Pisanie. Uczeń:
  - 1) hierarchizuje informacje zawarte w tekście;
  - 2) tworzy tekst własny, stosując adekwatną do tematu formę wypowiedzi;
  - 3) opracowuje redakcyjnie własny tekst (~~dokonuje przeróbek, uzupełnień, transformacji, skrótów, eliminuje przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi~~).

Lista lektur

Proza:

- 1) Derdowski Hieronim, *Ó panu Czôrlińszcim, co do Pùcka pò sécë jachôł* (całość);
- 2) Drzeżdżon Jan, *Twarz Smętka* (fragmenty);
- 3) ~~Fikus Stefan, wybrane fragmenty prozy;~~

- 4) ~~Grass Günter, *Blaszany bębenek* (fragmenty);~~
- 5) ~~Heyke Léon, *Dobrogòst i Miłoslawa* (fragmenty);~~
- 6) Janke Stanisław, ~~*Liskawica* (fragmenty);~~ *Psë* (całość)
- 7) ~~Jażdżewski Bolesław, *Wspomnienia kaszubskiego „Gburą”, cz. 3* (fragmenty);~~
- 8) Labuda Aleksander, *Guczów Mack gôdô* (wybrane felietony);
- 9) Łajming Anna, *Czterolistna koniczyna* (wybrane opowiadania lub fragmenty); *Dzieciństwo, Młodość* (wybrane fragmenty);
- 10) Majkowski Aleksander, *Žécé i przigòdë Remùsa* (całość)*;
- 11) Walkusz Jan, *Sztrqđã słowa* (fragmenty);
- 12) ~~Zbrzëca Jón (ps.), *W stolëcë chmùrników* (wybrane eseje lub ich fragmenty)~~

oraz inne teksty wybrane przez nauczyciela i uczniów.

Poezja:

Wybór wierszy następujących poetów:

~~Bartelik Stanisław,~~ Bieszk Stefan, Czaja Ida, ~~Derdowski Hieronim,~~ Drzeżdżon Jan, ~~Fopke Tomasz,~~ Heyke Leon, Janke Stanisław, Karnowski Jan, Labuda Aleksander, ~~Labudda Jaromira,~~ Majkowski Aleksander, ~~Makurat Hanna,~~ Muza Krystyna, Nagel Alojzy, Pepliński Antoni, ~~Pieper Michał,~~ ~~Piepka Jan,~~ ~~Rompski Jan,~~ Sędzicki Franciszek, Stachurski Jerzy, Szymańska-Ugowska Bożena, Trepczyk Jan, ~~Zbrzyca Jan (ps.),~~ ~~Zmuda Trzebiatowski Robert~~

oraz inne utwory wybrane przez nauczyciela i uczniów.

Dramat:

- 1) wybrane dramaty w całości lub fragmentach, np. Jana Karnowskiego (*Scynanié kani – całość*) oraz Jana Rompskiego (*Óżniwinë – całość, Jô chcã na swiat – całość*);
- 2) Sychta Bernard, *Hanka sã żeni* (całość), inny dramat we fragmentach.

~~Przekłady:~~

~~Tłumaczenia literatury polskiej i światowej na język kaszubski (wybrane utwory lub ich fragmenty).~~

~~Inne propozycje literackie inspirowane tematyką kaszubską.~~

~~Teksty pomocnicze, np. – bedekery, czasopisma, leksykony, monografie, opracowania, poradniki, przewodniki, słowniki.~~

Warunki i sposób realizacji

Nauka języka kaszubskiego w branżowej szkole II stopnia jest kontynuacją nauczania tego przedmiotu w branżowej szkole I stopnia.

Ważne jest wprowadzenie elementów historii, geografii, przyrody i kultury regionu w obręb treści nauczanych na języku kaszubskim, co powinno być realizowane głównie poprzez uczestnictwo w życiu kulturalnym Kaszub oraz na podstawie literatury.

Należy zadbać o to, aby wykorzystywane w procesie edukacyjnym teksty były zapisane w standaryzowanej pisowni. W określonych przypadkach, np. pokazanie cech dialekalnych języka lub jego historycznego rozwoju, dopuszcza się użycie tekstów w niestandaryzowanej pisowni.

Dla uatrakcyjnienia zajęć zaleca się szerokie wykorzystywanie tekstów kultury (w tym kaszubskojęzycznych filmów). Pomocą w procesie edukacji powinny też być filmy o Kaszubach, audycje radiowe i telewizyjne, zasoby internetowe, spotkania z zasłużonymi dla kultury kaszubskiej ludźmi, warsztaty, projekty edukacyjne.